І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 93. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ТРАВНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 15, 1959 No. 93. РІК LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ ХОЧЕ НЕ ЛИШЕ ЗБАЛЯНСУВАТИ БЮДЖЕТ, АЛЕ І ЗМЕНШИТИ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАБОРГУВАННЯ

Вашингтон. — Під час своєї пресової конференції, відбутої в середу цього тижня, президент Айзенгавер головну увагу присвятив запланованій ним справі збалянсувани бюджету. На його думку, загальне поліпшення в економіці країни збільшило, а дуже послабило конечність зредукувати федер. видаткування і потребу збалянсувати у новому фіскальному році бюджет З'єдинених Держав Америки. Під сучасну пору, коли настала видатна поправа в економії ЗДА і коли розвиток цієї економіки йде в гору, збалянсування бюджету є найменшою з цілей, що до них треба змагати. У зв'язку з можливістю надвишок треба думати теж і про заощадження, особливо ж про сплату національного заборгування, самі проценти від якого виносять суму 8,1 більйона долярів. Тому теж, як заявив Президент, він не може взагалі зрозуміти вимог деяких кіл збільшити федеральне видаткування, бо кожне таке збільшення веде до щораз глибшого заборгування. Федеральний уряд керується почуттям „фіскальної відповідальности" і він мусить докласти усіх зусиль, щоб зберегти вартість обезпеченевих поліс і федеральних бондів і привернути довір'я до останніх, як до найкращого й найпевнішого способу дрібної ощадности. У своїх відповідях на запити журналістів президент Айзенгавер торкнувся теж інших проблем внутрішньої політики, зокрема конечности приспішити ухвалювання законів в ділянці мешкального і шляхового будівництва, як теж справи інтеграції в школах, яка мусить бути здійснювана згідно з рішенням Найвищого Суду з-перед 5 років про заборону расової сеґреґації в школах. Торкаючися актуальних проблем закордонної політики, президент Айзенгавер назвав пропагандою совєтські спроби в Женеві добитися допущення до участи в конференції Східньої Німеччини, Польщі і Чехо-Словаччини, але водночас із цим висловив сподівання, що ці переговори міністрів закордонних справ закінчаться успішно. Що ж до вісток про можливість відвідин Хрущова у ЗДА, то американський уряд не одержав у цій справі ніяких повідомлень, ані навіть суґестій. Невідомо теж урядові про бажання Хрущова взяти участь у відкритті совєтської ярмарки у Ню Йорку. Справу евентуальної конференції „на вершинах" мають вирішити міністри закордонних справ.

През. Двайт Д. Айзенгавер під час пресової конференції

Айзенґавер закликає Конґрес приспішити законодатну працю

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 13-го травня звернувся до Конґресу з окремим посланням, в якому закликає законодавців приспішити працю над ухвалюванням законопроєктів про будову шляхів, будівельну програму та запас пшениці. Президент заявляє, що конче треба якнайскорше ухвалити згадані законопроєкти, бо без них не можна вирішувати цих проблем, які є актуальні. Так склалось, що Конґрес почав нараджуватися над двома із згадуваних законопроєктів. Рільнича Комісія в Палаті Зепрезентантів ухвалила 13-го травня законопроєкт про надвишку пшениці, але цей ухвалений законопроєкт дуже різниться від того, що запропонував в цій справі уряд. Також Комісія Правил в Палаті збирається 14-го травня, щоб радити над будівельним законопроєктом. Сподіваються, що той законопроєкт вирішить Палата в найближчому тижні. В третій справі, порушеній Президентом в його зверненні до Конґресу, це значить в справі будови шляхів, то і демократи і республіканці не погоджуються на той законопроєкт, який предложив уряд. Уряд пропонує збільшити федеральний податок від газоліни з 3-ох центів до 4.5 цента від ґальона, щоб покрити дефіцит у федеральному фонді будови автострад, а члени Конґресу з обох партій не хочуть на це погодитися.

Джан Л. Луїс проти всіх робітничих законопроєктів в Конґресі

Вашингтон. — 13-го травня 79-річний голова Спілки Об'єднані Вуглекопи Джан Л. Луїс зізнавав в Комісії праці в Палаті Репрезентантів і заявив, що він виступає проти всіх законопроєктів в справах робітничих, бо всі вони є злі і всі вони змагають до того, щоб гнобити бідних робітників. Він говорив голосно і з дотепом, хоч кілька років тому хворів на серце, а цієї зими був недужий на запалення легенів. Луїс назвав законопроєкт демократичного конґресмена Грегема А. Бордена „залізним поясом чесноти, зашморгненим довкола стану 16 мільйонів робітників." Луїс казав, що члени Спілки шоферів так довго вибиратимуть на свого голову Джеймса Гоффу, як довго сенатська Комісія робить із нього героя-мученика. Сенатська Комісія, яка під проводом сенатора МекКлеллена досліджувала надужиття добродійними фондами в робітничих організаціях, на думку Луїса є подібна до тих судів, які були під час династій Тудорів та Стюартів і має дещо з еспанської інквізиції. Луїс казав, що та Комісія нічого нового не виявила, бо все вже було відоме і без неї. Сенатор МекКлеллен заявив на це, що ті всі, які підтримують корупцію, будуть проти законів, що контролювали б робітничі організації.

Джан Л. Луїс

Д-Р В. ҐАЛАН ЗАПРОШЕНИЙ ДО БІЛОГО ДОМУ НА НАРАДУ В СПРАВІ „СВІТОВОГО РОКУ ВТІКАЧА"

Вашингтон. — Минулого понеділка, 11-го травня, президент Айзенгавер запросив телеграмою д-ра Володимира Галана, президента Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, до Білого Дому на нараду в справі американської участи в міжнародній акції „Світового Року Втікача". Нарада відбудеться 21 і 22-го травня під проводом Лоя Гендерсона, державного підсекретаря. Телеграма в дослівному перекладі звучить: „Д-р Володимир Галан, Президент Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Филаделфії. Я запрошую Вас до участи в нарадах, що відбудуться в Білому Домі у Вашингтоні в днях 21 і 22-го травня 1959 р. під проводом державного підсекретаря Лоя В. Гендерсона в справі участи З'єдинених Держав Америки в акції Світовий Рік Втікача. Цей спеціяльний рік, почавши від червня 1959-го року ,вважається — згідно з резолюцією Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй — роком втікача і його завданням є зосередити увагу світу на проблемі втікачів та устійнити дальші можливості тривкої розв'язки цієї проблеми. Вірю, що можемо рахувати на Вашу участь в обговоренні необхідних плянів американської участи в цій акції. Одержавши Вашу відповідь із запевненням Вашої участи, перешлемо Вам програму нарад. Ваш Двайт Д. Айзенгавер". Д-р В. Ґалан поінформував, що він візьме участь у цій нараді, яка повинна привернути також увагу української громади для важливої проблеми втікачів, між якими є поважна кількість українців. В повідомленні Об'єднаних Націй називається проблему втікачів „найбільш дошкульною" нашого часу. Багато держав уже зголосили свою участь в акції „Року Втікача", а на терені ЗДА займається тією справою Американский Комітет для Втікачів, на рекомендацію якого президент Айзенгавер і скликає згадану конференцію.

З УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ АКЦІЇ

У зв'язку з недавнім призначенням Крістіяна А. Гертера державним секретарем ЗДА голова УККА проф. Лев Добрянський вислав на адресу Гертера окремого листа з ґратуляціями і побажаннями успіху. В листі висловлена теж певність, що під керівництвом нового державного секретаря закордонна політика ЗДА буде розвиватися далі на принципах справедливости і відповідальности за справу звільнення поневолених Москвою народів. Водночас із цим проф. Добрянський висловив Гертерові подяку від УККА за його листа з 1-го лютого ц. р., до учасників 7-го Конґресу американських українців у Вашингтоні.

В днях 21-25 квітня ц. р., перебував у Вашинґтоні президент УНР в Екзилі д-р Степан Витвицький. Під час свого перебування тут, він відвідав державний департамент та визначних членів Конґресу і Сенату для полагодження актуальних політичних справ. Зокрема д-р С. Витвицький відбув заповіджені побачення в справі поширення українських радіопередач в „Голосі Америки", а також подав відповідні меморандуми у зв'язку з Конференцією закордонних міністрів 11-го травня в Женеві та евентуальною зустріччю „на вершинах".

Голова Української Національної Ради Іван Багряний який наприкінці квітня ц. р відвідав під час свого перебування в Оттаві прем'єра Джана Діффенбейкера і відбув зустріч з українськими сенаторами і послами. Канадійські англомовні часописи („Оттава Ситизен', „Ле Друа' та інші) подали з цього приводу окремі статті з інформаціями про Україну і її визвольну боротьбу. Під час свого перебування у Вінніпеґу І. Багряний відвідав Митрополита Української Греко-Православної Церкви Іларіона і Митрополита Української Католицької Церкви в Канаді Максима Германюка.

Одночасно повідомляють з Европи, що Голова Виконного Органу УНРади п. Микола Лівицький відвідав Лондон, Париж і Бонн, де він мав зустрічі з політичними чинниками відповідних держав.

Союзовець покалічений в будівельній катастрофі

Гемпстед. — У великій будівельній катастрофі, яка трапилася минулого тижня на Лонґ Айленді, потерпів також важко касир 327-го Відділу УНСоюзу в Гемпстеді, п. Василь Захарія, який з родиною живе в Іст Медов. Чудом врятувавшись від смерти під звалищами залізно-бетонного дому, п. Захарія потерпів цілий ряд важких пошкоджень тіла, які на довше прив'яжуть до ліжка цього прикладного громадянина.

Мекміллен передбачає компроміс з СССР в справі атомових дослідів

Лондон. — Англійский прем'єр Геролд Мекміллен заявив в палаті громад, що він вірить у те, що „протягом кількох місяців" прийде на Женевській конференції з Совєтами про припинення дальших атомових дослідів до компромісу. Мекміллен покликався на свої відомості з Вашинґтону, ніби президент Айзенгавер ставиться тепер прихильніше до первісного внеску Мекміллена, підхопленого Хрущовим, щоб устійнити згори число щорічних контрольних інспекцій для розгляду підозрілих вибухів, з устійненим також згори національним складом інспекційних дружин. З початком березня ц. р. през. Айзенгавер висловився скептично про „повну практичність" такого проєкту, але ніби в останньому часі почав пильніше придивлятись йому. Женевська конференція ЗДА, Англії і СССР над припиненням дальших атомово-водневих дослідів не може осягнути успіху головно тому, що большевики не хочуть допустити міжнародної контролі, арґументуючи цю свою нехіть острахом, щоб ці контрольно-інспекційні комісії не були використовувані для чужинецького шпигунства.

Король Ірану здобув собі симпатії світу преси в Англії

Лондон. — 150 англійських і закордонних журналістів, приявних на пресовій конференції іранського короля Ріви Палеві, зламали традицію мовчазно розходитись після подібних конференцій і вчинили спонтанну овацію королеві, довго й сердечно оплескуючи його. Сталось це після того, як король Ірану Різа Палеві, всупереч проголошенню членом його почоту, що „конференція скінчена", звернувся до журналістів з докором ,що вони не поставили йому ні одного з тих драстичних запитів, що їх заторкує преса. Осміливши в той спосіб приявних журналістів, Різа Палеві відповідав на тему наслідства престолу в Ірані, проголошення кілька тижнів тому „чорної лісти" закордонних кореспондентів в Ірані, невдоволення проти його режиму та можливостей збройного вступу курдів і т. п. М. ін., король заявив, що будь-яку революцію в Ірані можна б унешкідливити „виславши туди один бомбардувальник". Він заперечив будь-яку кризу наслідства, бо — мовляв — він має конституційне право визначити свого наступника. Він признав, що погодився на доставу англійської зброї для сусіднього Іраку. 39-річний король Ірану закінчив офіційну частину свого перебування в Англії.

Ізраїль сподівається замирення з своїми арабськими сусідами

Єрусалим. — Внавечер'я 11-их роковин самостійности Ізраїлю його 73-річний прем'єр Бен Гуріон заявив, що він не сумнівається в тому, що „швидше чи пізніше" прийде до повного замирення між Ізраїлем та його арабськими сусідами на плятформі рівности та пошанування взаємної державної суверенности і непорушности. Бен Гуріон передбачує, що в другому десятиріччі свого існування населення Ізраїлю дійде до трьох мільйонів. Тепер, казав він, Ізраїль має куди кращу міжнародну ситуацію, ані ж мав її будь-коли раніше, а також закріпились його внутрішні відносини. Скрізь в Ізраїлі урочисто святковано роковини його незалежности. Йорданія зголосила скаргу до міжнародної військової Перемирчої комісії проти того, що жиди вивісили „Зорю Давида" над горою Скопус, яка знаходиться посередині йорданської державної території, але адміністрована жидами.

В Харкові помер академік О. Н. Соколовський

25-го квітня ц. р. помер у Харкові визначний український учений в галузі ґрунтознавства, академік наук УССР і Української академії сільсько-господарських наук, професор Олексій Никанорович Соколовський — директор Харківського сільсько-господарського інституту і Українського науково-дослідчого інституту ґрунтознавства. О. Н Соколовський народився 14 березня 1884 р. в селі Велика Бурімка на Черкащині. Закінчивши природничий відділ Київського університету і Московську сільсько-господарську академію, він від 1911 р. по 1922 рік працював як асистент і викладач, а від 1922 року як професор академії ім Тімірязєва. В 1924 р. його обрано професором і завідувачем катедри ґрунтознавства Харківського сільсько-господарського інституту. Академік О. Н. Соколовський написав понад 150 наукових праць, зокрема відомий підручник для високих шкіл „Сільсько-господарське ґрунтознавство".

ЗАХІД ОБСТОЮЄ ВИМОГУ ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ І БЕРЛІНУ

ЗАХІДНІ МІНІСТРИ У ВСТУПНИХ ПРОМОВАХ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ЖЕНЕВІ ЗАСУДЖУВАЛИ СОВЄТСЬКУ ПОЛІТИКУ

Женева. — В минулу середу 13 травня ц. р., на засіданні, що на ньому проводив державний секретар Крістіян Гертер, після короткої полеміки між совєтським міністром Громиком і французьким міністром Морісом Кув де Мурвілем, всі чотири міністри виголосили вступні декляративні промови. Раніше ще Громико, на запит Гертера, чи він хоче далі підтримувати своє домагання щодо допущення на конференцію Польщі й Чехословаччини, „тим часом" відмовився від свого заміру.

Основною думкою в промовах всіх трьох західніх міністрів закордонних справ було настоювання, що не може бути миру й безпеки в Европі, поки Німеччина буде поділена. Всі вони домагалися, щоб дати німецькому народові право вільно рішати про свій устрій. Державний секретар Гертер, який промовляв перший, підкреслив моральне і міжнародно - правне зобов'язання, що його мають чотири воєнні альянти розв'язати проблему Німеччини. Він пригадав конференцію „на вершинах" з 1955 року, на якій тодішні чотири голови урядів погодились про потребу з'єдинення Німеччини на базі вільних виборів та згідно з інтересами цілого німецького народу і безпеки Европи. Однак Совєти після того швидко змінили думку і відмовились виконати постанову, на яку самі дали були свою згоду. Теперішню конференцію — казав Гертер — треба вважати продовженням Женевської конференції міністрів закордонних справ з осени 1955 року, яка скінчилась невдачно. Гертер пропонує, щоб на цій конференції переводити „приватні розмови", які швидше можуть довести до цілі. Він вказав на три безпосередні цілі Женевської конференції: „осягнути позитивне порозуміння в можливо якнайбільшому обширі, звузити розбіжності між нашими поглядами та приготовити конструктивні пропозиції для конференції голів урядів, якщо така конференція мала б відбутись пізніше в цьому році". — Французький міністер Кув де Мурвіль заявив, що „не є неможливо" осягнути порозуміння в справі европейської безпеки та з'єдинення Німеччини. Він закинув виключно Совєтському Союзові вину за погіршення міжнародної ситуації, в порівнанні з 1955-им роком. Хоч Женевська конференція „на вершинах" в 1955 році відпружила була міжнародну атмосферу, проте її плоди знівечила пізніша совєтська політика. Теперішня конференція — це наслідок несподіваного совєтського виступу в листопаді мин. року з „домаганням і погрозами". Французький міністер зробив заклик під адресою Совєтів, щоб вони „не ставили дальших застав на шляху до повного розв'язання цілої німецької проблеми". — Найдовше промовляв Громико. Він атакував Західню Німеччину, що в ній, мовляв, щораз голосніше лунають „голоси, що пропаґують реванж" за воєнну проґру. Західні держави — казав Громико — перетворюють Західню Німеччину у бастіон для нової атомової війни. Громико назвав ситуацію в західньому Берліні „ненормальною і небезпечною", бо там — казав він — „держави НАТО тримають місто під своєю окупацією". В теперішніх умовинах, твердив він, з'єдинення Німеччини можна „реально" осягнути тільки через розмови між самими німцями, між „двома суверенними німецькими державами". Зрозуміння цієї правди, твердив Громико — охоплює щораз ширші круги у світі, включно з німецьким громадянством в Західній Німеччині. Громико прославляв відвідини англійського прем'єра Мекміллена в Совєтах і відвідини Анастаса Мікояна в ЗДА, як події, що ніби причинились до відпруження міжнародної атмосфери, та вітав заповідь приїзду до СССР віце-президента Ніксона, що, мовляв, служитиме цій самій цілі. Вкінці Громико різко висловився проти пов'язування „в один вузол, що його не можна буде розплутати" всіх існуючих найважливіших проблем. Він настоював на підписання мирового договору з „двома суверенними німецькими державами", як ніби найкращий шлях до з'єднення. Тексту промови англійського міністра Селвина Ллойда, який промовляв з пам'яти, не оприлюднено.

Совєтський і західньо-німецький міністри мали довгу розмову в Женеві

Женева. — Приявні на Женевській конференції міністрів закордонних справ совєтський міністер Андрей Громико і західньо-німецький міністер Гайнріх фон Брентано відбули 80-хвилинну „приватну" розмову поза конференційною залею .Сталось це — як твердить преса — випадково, після того, як Брентано зголосився до Громика тільки з формально-офіційними відвідинами, що мали тривати найбільше 15 хвилин. А-ле Громико заявив, що він хоче ширше обговорити совєтсько-німецькі взаємини. Те „обговорення" виглядало так, що Громико закинув німецькому міністрові, що Західня Німеччина намагається „сторпедувати" Женевську конференцію міністрів створюванням доконаних фактів в ділянці зброєння. Громико запротестував проти підписаного в минулому тижні у Парижі договору між Західньою Німеччиною (фактично також — Голляндією, Грецією і Туреччиною) та З'єдиненими Державами щодо вишколювання німецьких вояків в користуванні атомовою зброєю. Брентано відповів, що Західня Німеччина була завжди за загальним роззброєнням, але вона не може погодитись на свою повну безборонність при наявності величезних інших армій, з наймодернішою зброєю.

В АМЕРИЦІ

● **Під час приїзду президента Айзенгавера** до Ню Йорку 14 травня його охороняли 1000 поліцистів, з того числа 750 в поліційних одностроях і 250 в цивільній одежі. Президент був один день в Ню Йорку і увечорі відлетів до Вашинґтону.

● **Голова** Американського Дентистичного Товариства д-р Персі Філліпс заявив на зборах членів цього товариства, що 55 відсотків американців не мають можливости користати з дентистичної опіки: дентистичні відділи існують лише при одній третині всіх шпиталів у ЗДА.

● **12-го травня** з малого літака розкидано над Гаваною летючки, в яких оскаржується режим Кастра і заповідається його скорий упадок. Про цей літак, що вже кілька разів розкидав над столицею Куби летючки, Кастро недавно сказав, що прилітає він з Флориди.

● **З державного департаменту** повідомляють, що відтепер американські туристи знову можуть їздити до Болгарії, в'їзд до якої від 1950 року, коли зірвано з тою країною дипломатичні зв'язки, був закритий. Американці не можуть ще виїздити до Мадярщини й Альбанії.

● **У Бінґгемтоні, Н. Й.**, з міського шпиталю звільнено двох лікарів-радіологів, Елмера Ст. Джан і Віктора Друкаря, які стосували засильні дози у лікуванні радієм 70-річної жінки і цим спричинили її смерть. Як причину її смерти ці лікарі подавали недугу пістряка.

● **Едді Фішер** в гисто американському темпі одружився з кіновою зіркою Елизабет Тейлор в Ляс Веґас у Неваді. Протягом 10-ох хвилин він розвівся з своєю жінкою Деббі Рейнолдс, протягом наступних 10х хвилин дістав дозвіл на одружіння, а ще 10 хвилин потребував, щоб рабін Макс Нуссбавм дав йому шлюб. Цей рабін перед тим навернув на юдаїзм артистку Тейлор, яка на 27-му році життя вже четвертий раз одружується, бо три попередні чоловіки їй не сподобалися.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Ред. Петро Павлович, голова Головної Управи ДОБРУС-у** (Демократичне Об'єднання бувших Репресованих з-під Совєтів), зрезиґнував з причин особистих та переобтяження іншою працею із становища голови, залишаючися тільки членом Управи до кінця поточної каденції. Ред. П. Павлович працював на становищі голови ГУ ДОБРУС-у у ЗДА на протязі двох каденцій (понад п'ять років) і своєю працею причинився багато до розвитку й успіхів очолюваного ним об'єднання.

● **У Шостій Виставці Об'єднання Мистців Українців в Америці** (ОМУА), влаштованій в днях 10—24 травня ц. р. в залях Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку бере участь теж мистець Микола Неділко із двома пейзажами.

● **В склад Президії Об'єднання Мистців Українців в Америці**, обраної на останніх загальних зборах цього об'єднання, увійшов теж, як заступник голови, проф. Володимир Січинський. Головою ОМУА, як це вже було подано, був обраний мистець Святослав Гординський.

● **Нюйоркський Відділ ОбВУА** влаштовує в суботу, 16. травня ц. р. у зв'язку з місячними сходинами своїх членів доповідь полк. М. Кураха на тему: „Організація польської армії в СССР під час другої світової війни". Доповідь відбудеться у приміщенні „Самопомочі", 68 Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку. Початок о год. 7-ій вечора.

● **Про значення української еміґрації у Південній Америці** і зокрема у Бразилії говоритиме в п'ятницю, дня 15 травня ц. р., д-р Степан Федюк. Доповідь влаштовує Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку і вона буде ілюстрована світлинами. Початок о год. 8-ій вечора.

● **Тов-о „Пласт-Принт"** в Бриджпорті, Конн. влаштовує в неділю, дня 17-го травня 1959. о год. 5-ій по пол., в залі Українського Народного Дому, (500 Галет Ст.) Вечір Українських Народних Танків, як закінчення танкового курсу під проводом п. Василя Гіни. Виступатиме понад 30 танцюристів-дітей.

● **Ощадностево - Позичкова Асоціяція „Тризуб" у Нюарку** обрала своїм президентом п. Петра Богданського, одного з дотеперішніх своїх директорів. П. Петро Богданський є віцепрезидентом Дворкін Ріліт Компані в Ірвінґтоні — бюра посередництва в продажі реальностей.

У СВІТІ

● **У Польщі „геройкою"** в очах широкої публіки стала Ева В. з Катовиць (її повного прізвища преса не подає) яка зголосила судовий позов проти державного управління крамниць за те, що їй не захотіли продати сукню, яка була за виставою: мовляв, це показовий примірник не для продажу. Крім цього, вона заскаржила продавчиню, яка брутально до неї поставилась, обстоюючи розпорядок комуно - польської влади.

● **В Італії 80,000 банкових урядовців** перевели 2-денний страйк, вимагаючи завести за американським зразком 5-денний робочий тиждень. Вони погодились зректися своєї щоденної обідньої перерви, званої „сієстою", під час якої в італійських містах завмирає ціле життя.

● **Англійські консервативисти** минулого тижня здобули блискучу перемогу у виборах до міських рад, збільшивши свій стан посідання на 158 мандатів. Соціялістична партія праці втратила 209 мандатів. Соціялісти втратили провід у міських радах вісьмох більших міст.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ФАЛЬШИВИЙ РЕАЛІТЕТ

Конференція в справах української зовнішньої політики, яку влаштували Генеральний Секретаріят Української Головної Визвольної Ради (УГВР) та дослідно-видавниче об'єднання „Пролог" в Ню Йорку минулої суботи і неділі, 9-го і 10-го травня ц. р., включала доповідь д-ра Я. З. Пеленського на тему: „Проблема УССР в українській зовнішній політиці". Не було б потреби віддавати цій доповіді окремої уваги, бо тези доповідача, доведені аж до такого нісенітного твердження, що УССР — Українська Совєтська (в термінології доповідача „радянська") Соціялістична Республіка є продовженням („континуїтетом") українського державного твору, виявленого в формі Української Народньої Республіки, були недвозначно заперечені дискутантами навіть з рядів ідейного середовища доповідача. Один з них, наприклад, заквестіонував твердження про „континуїтет" пригадкою, що УССР була сфабрикована ворогом в ході українсько-російської війни, як державна фікція не для продовження, але для заперечення УНР, а другий звернув увагу на нісенітність тверджень про будь-яку українську державність у формі УССР, коли та „республіка" не має навіть права впорядкувати свій власний правопис чи видати книжку без апробати окупанта, не кажучи вже про інші відомі прероґативи державної суверенности. Ще різкіше виступали деякі інші опоненти-дискутанти.

Однак, факт включення такої доповіді і з такими тезами в конференцію, як і факт, що поодинокі особи з цього та деяких інших середовищ намагаються поставити цю проблему на порядку дня публічної дискусії, та ще й під модним гаслом „орієнтації на реалітети", така проблема заслуговує на окрему увагу, щоб її категорично заперечити. Очевидно, що ми „погоджуємось не погоджуватись" і раді дебатувати та сперечатись на кожну тему. З дебат бо і розбіжностей думок зроджуються нові ідеї, нові концепції, нові пляни, нове життя. Проте, в політичних дебатах, як і в стислій науці, було б зайвою витратою часу намагання доказувати, що два по два є п'ять. Мериторично не видержує бо жадної критики будь-яке твердження про „континуїтивніть" УНР у формі УССР, що подекуди переступає навіть твердження радянофілів про „сукцесивність", себто наслідство УССР після УНР. Навіть сліпий бачить, що коли мова про державність в модерному розумінні, то у випадку УССР фікція, а не державність, є реалітетом.

Треба ствердити основну різницю тверджень про „державність" УССР, що їх видвигають комуністи чи совєтофіли з одного року, а деякі недвозначні вороги СССР та комунізму — з другого. Різниця — в цілях, бо обидві сторони часто користуються тими самим арґументами, себто наявністю фікції намагаються доказувати існування „реалітету". Ціль ворогів СССР і комунізму в намаганні доказувати, що державна фікція УССР є „реалітетом", без сумніву, шляхетна. Вони вважають, що цим допоможуть, на свій лад „передрішити" майбутнє оформлення справжньої вільної і суверенної Української Держави, яка може бути відновлена тільки на руїнах СССР. Вони вважають, що цим вони створять міжнародно визнаний державно-правний скелет, який у сприятливий час буде легше виповнити справжнім змістом української державної суверенности.

Вважаємо, що це єдина площина, в якій можна цю справу дебатувати. Сюди належить і визначення нашого становища щодо заступництва УССР в Об'єднаних Націях чи нашого відношення до відновленої тепер акції в справі визнання Америкою маріонеткового уряду УССР та нав'язання з ним дипломатичних відносин. Існує бо цілий ряд важливих арґументів на те, що навіть державну фікцію УССР можна у відповідній мірі використати для справи українського визволення, і було б немудро цього не використовувати. Відомо, як в лікувальних цілях лікарі приписують лікарства, що включають відповідну дозу отруї, але давати чи приписувати отрую саму по собі було б душогубством. Коли фікція УССР в ОН допомагає навіть у такій справі, як визначення української національности в американських громадянських паперах чи в поширенні свідомости й правди про українську націю, то було б немудро цього не використати. Проте, використовування фікції для добрих цілей — це одна справа, а інша справа доказувати, що фікція — це реалітет. При цьому не можна забувати, що також не без причини й цілі була створена ця фікція, і що вона, як арґумент, є обосічна. Отже, дискусійною проблемою може також бути, кого ця фікція більше січе, — тих, що її створили, чи тих, проти кого вона створена. Таке оформлення запиту у великій мірі перерішує вже і відповідь на нього. Таку саме відповідь треба дати виразно і не двозначно, щоб не баламутити нарід фальшивими надіями, що фікціями, нехай і під гаслом „реалітетів", можна підмурувати державу, будівля якої вимагає справжніх, а не підроблених, фальшивих реалітетів.

ПРОБЛЕМА ЛЮДЕЙ У ВІЦІ ПОНАД 65 РОКІВ

Постійне зростання пересічного віку людини в ЗДА спричинило те, що в цій країні число осіб, що мають 65 років, з кожним роком збільшується, і цей факт стає проблемою, якою мусять цікавитися соціологи, лікарі, добродійні інституції та законодатні установи.

Коли в 1935 році Конґрес ухвалював закон про соціяльне забезпечення на старість, дехто думав, що проблему людей старшого віку можна розв'язати пенсіями. Через 24 роки після ухвалення цього закону видко, що це є куди ширша проблема, і її не можна розв'язати самими тільки емеритурами, навіть, якби їх вповні вистачало на життя тим особам, які після 65-го року не можуть заробляти власною працею на прожиток.

Науковці, які цікавляться справою старших віком людей, що внаслідок відходу на емеритуру не можуть працювати, ствердили, що невдоволені з такого стану і багаті і бідні, — і кваліфіковані і звичайні робітники. І так, віце-президент одної великої корпорації, що на 65-ому році мусів піти на емеритуру, почував себе таким самотнім і нікому непотрібним, що по 11-ох місяцях відібрав собі життя. Очевидно, що він не мав також опори в релігії, бо інакше знайшов би собі життєву ціль хоч би в якійсь добродійній установі. Містер Б., перейшовши на емеритуру і нічого не роблячи, почав нарікати на болі голови і інших частин тіла, хоч лікар не знайшов ніякої до того причини і мусів ствердити, що все те викликало його безділля. Містер К., колишній фабричний робітник, ходив від хати до хати і просив якоїбудь роботи, хоч матеріяльно був забезпечений. Робітник Л. почував себе на емеритурі добре, бо коли перестав працювати у фабриці, став виконувати за свою хвору на ревматизм дружину всю домашню працю — варив, прав, чистив кімнати і купував, тож не мав причини думати про те, що він уже нікому не потрібний.

Кожного року число осіб, що мають понад 65 років, збільшується майже на півмільйона. Статистики обчислили, що в 1965-му році число тих людей виноситиме стільки, скільки сто років тому виносило все населення ЗДА — це значить коло 30 мільйонів. Одночасно треба ствердити, що зменшується число затруднених осіб у віці понад 65 років. І так, у 1920 р., коли ще не було старечих пенсій, 55 відсотків усіх чоловіків понад 65 років працювало. В 1940 році число чоловіків цієї категорії становило тільки 42 відсотки, а тепер воно впало до 30 відсотків.

З такого стану невдоволені не тільки пенсіоновані робітники, які хочуть працювати, але й робітничі провідники та соціологи, які вбачають несправедливість у тому, що деякі підприємці примусово звільняють із праці ще зовсім працездатних людей тільки тому, що їм сповнилося 65 років. Правда, соціяльне забезпечення дає можливість заробітку особам, які користають із старечих емеритур, але обмежує цей заробіток сумою не більшою, як 100 долярів місячно.

Голова Крайового Комітету в Справах Старших Осіб Ворфілд Гоббс ствердив, що в той час, коли країна конче потребує збільшення інтелектуальних, працівників, з 32,500 інженерів і з 9,000 науковців у віці понад 65 років половина перебуває на емеритурі. Гоббс сказав про це таке: „Ми балакаємо про вишкіл юнаків на інженерів і науковців, а одночасно забуваємо стару істину, що ліпше мати одного науковця при праці, як двох в колисці".

Як на виїмки, вказують на іституції, які приймають до праці тільки тих осіб, що перестали працювати внаслідок примусової емеритури, зокрема на Правничий каледж при Каліфорнійському університеті, який до свого професорського збору покликає тільки науковців, які мусіли піти на емеритуру в інших університетах чи каледжах. Пересічний вік професорів в цьому каледжі становить 73 роки, а проте колишній декан Гарвардської правничої школи Роску Повнд назвав його найсильнішим у цій країні.

Факт залишається фактом, що люди після 65-го року наглo не стають зовсім нездібними до праці, і тому треба їм давати як неповну, то принаймні частинну працю, щоб використати їхні фізичні й умові здібності для добра їх самих, громади й держави.

Кожного року робітники в деяких ліберальних фірмах у віці 65 і більше років переходять лікарські оглядини, що мають виявити, наскільки вони здібні до праці. Коли лікарська комісія вирішить, що працівник нездібний до праці, тоді він сам переконується, що мусить її залишити, і без почуття приниження переходить на емеритуру. Едісон Компані в Ню Йорку дає працівникам право самим рішати, коли їм відійти в стан спочинку. Фірми Дженерал Електрік Комп., Вестінґгавз, Стандарт Ойл в Ню Джерзі, Кон Едісон — дають своїм емеритам працю в неповному вимірі годин.

Але є й такі працедавці, які вже за кілька років перед відходом на емеритуру починають підготовляти, „вишколювати" своїх робітників до емеритального життя. Д-р Вільям Меннінґер слушно заявив, що модерна людина є до певної міри біґамістом, бо вона одружена з жінкою і... з працею. І коли не стає праці, вона ніби наполовину вдовіє...

Як виходило б із сказаного вище, теперішній закон про старечі пенсії треба змінити в такий спосіб, щоб цих пенсій вистачало на гідне життя і щоб особам, які перейшли 65-ий рік, але ще здібні до праці, була забезпечена можливість її мати. Треба подумати й про те, як найкраще використати здібності осіб, які є на пенсії, але ще можуть бути корисні громаді. Тут повинні діяти і наші українські громади, в яких появляється щораз більше емеритів.

СОВЄТСЬКІ ПРАЦІ ПРО ПОХІД КАРЛА XII Й ГЕТЬМАНА І. МАЗЕПИ

250-річчя бою і мілітарної перемоги Петра І над військом Карла XII і Івана Мазепи під Полтавою совєтська офіційна наука відзначила двома працями, які із справжньою наукою мають небагато спільного, бо написані вони наскрізь тенденційно, в дусі совєтської газетної публіцистики. Про їх ненауковий характер свідчить і те, що обидві ці праці появились навіть не у виданні Академії Наук СССР, але з маркою „Издательства социально-экономической литературы".

Перша книжка, що її автором є підсовєтський „український" історик з цілком не українським прізвищем В. Шутой, — це „Борьба народных масс против нашествия армии Карла XII", видана 1958 року в Москві (8-а, сторінок 447). Це є поширене, виправлене й доповнене російське видання „праці" цього ж Шутого виданої 1951 року в Києві українською мовою п. н. „Народна війна на Україні проти шведських загарбників", скомпільованої знову ж із статтей Шутого, друкованих по совєтських журналах в рр. 1938 - 1950 — „Боротьба українського народу проти Мазепи та шведів у 1798/9 рр.", „Народная война на Украине против шведских захватчиков в 1798/9 гг.", „Измена Мазепы" та інших.

У своїй виданій тепер в Москві книжці В. Шутой виправив „помилки", що їх зробив — на думку офіційних критиків (рецензія Л. Г. Бескровного у „Вопросах Истории", кн. 5, 1952 р.) в українській редакції своєї праці з 1951 року, і що виявились нібито в недоцінюванні ним ролі „українських партизанів у зв'язку з воєнними діями русских військ", у твердженні, що реґулярна московська армія почала творитися щойно наприкінці 17-го сторіччя і в ненадто докладному насвітленні т. зв. саксонського пляну розгрому і розчленування русской держави". Виправляючи тепер усі „помилки", Шутой довів у російському виданні просто до абсурду совєтську „наукову" настанову, що, мовляв, „про історичні події треба судити з руху мас і кляс у цілому, а не з настроїв окремих осіб та групок" (цитата з Леніна). Про те, як Шутой добився цієї „єдиноправильної наукової настанови", може свідчити хоч би така подробиця, що науковим поглядам Михайла Грушевського на події 1708 - 1709 рр. він протиставив „історичні труди" російськ. поета А. Пушкіна, включаючи в них навіть тенденційну, написану на замовлення поему „Полтава"...

В заголовку російського видання своєї праці, як і в її змісті, Шутой кладе головний натиск на наказувану Леніним „боротьбу народних мас", широко розписуючись про цю „боротьбу" в Литві та Білорусі, а передусім на Україні, де вона розгорталася „стихійно і ґрандіозно" і де її, мовляв, не добачили західні українські буржуазні історики. Водночас із тим Шутой, на відміну від своїх колишніх творів, намагається якнайосновніше применшити ролю Мазепи у війні Карла XII проти Москви, трактуючи його згідно з настановами колишньої царської і теперішньої червоної Москви, як зрадника, ляха, просто злочинця, і доказуючи всім можливими способами, що Мазепа нібито ніякої підтримки серед козацтва і населення України не мав, що він та його прихильники були тільки групкою авантюристів, осуджуваних козацькою старшиною, яка притьмом посунула під високу руку Петра І, всім українським народом і навіть Мазепиними союзниками — запорожцями. Тенденцію цілого „твору" Шутого найкраще з'ясовують такі заголовки підрозділів, як „народні маси України зберігають вірність союзу з Росією" чи „боротьба українського народу із зрадниками". На доказ цієї „великої любови" українського населення до Петра і до Росії Шутой наводить начебто народні вірші цілком не-народнього, а панеґіристичного книжного походження, що в них говориться про Мазепу як ляха - врага, і про „нашу силу и отвагу непреодоленну, всегда неизменну, Великороссийску и Малороссийску, страшну, неприступну, двух Россий сукупну".

Друга совєтська історична праця присвячена рр. 1798/9, значить війні Карла XII і Мазепи проти Москви, це видана теж у Москві в 1958 році книжка совєтського історика Євгенія Тарле п. н. „Северная война и шведское нашествие на Россию" (8-ка, стор. 478). Тарле, видатний російський історик ще царської доби (народжений 1875 року, і свої наукові праці почав друкувати 1896 р.), був спеціялістом в ділянці історії середньовіччя і потім також новітньої історії і яскравим виразником московських імперіялістичних тенденцій в історичній науці. З приходом до влади большевиків він поставив себе і свою наукову працю беззастережно на службу режиму, проводячи й далі великодержавницькі тенденції у своїх писаннях, зокрема у творах про Наполеона і про його „нашестьє" на Росію. За свої „заслуги" був тричі нагороджений „сталінською премією", трьома орденами Леніна, двома орденами Червоного Прапора та іншими. Під кінець свого життя (помер 1955 р.) він почав студіювати т. зв. „Північну війну", значить війну Швеції з Москвою на початку 18-го сторіччя, і в 1950 р. у московських „Вопросах Истории" (книжка 6-та за червень) опублікував статтю під наголовком „Карл XII в 1798/9 гг." В підході до історичних подій того часу цей совєтський історик виявив себе публіцистом не гіршим за Шутого, трактуючи „Північну війну" як тільки шведське „нашестьє на Росію", якою то назвою він послідовно та вперто визначав не-російські землі, особливо ж Литву, Білорусь і Україну.

В передмові совєтського видавництва підкреслено, що публікована „праця" Тарле — тільки перша частина запланованої ним трилогії, присвячена „блискучій перемозі русской зброї під Полтавою і подіям, що її попередили", і висловлено пересторогу всім „врагам русского народа", що „безславний конец шведской агрессии, как и других вторжений, есть прежде всего результат героических усилий русского народа отстаивавшего свою независимость". І в цій книжці так само, як в Шутого, „окрему увагу" присвячено вже не українській, але „русской народной войне против шведского агрессора, не только могущественно содействовавшей полнейшему, безнадежному провалу изменнического предприятия гетмана Мазепы, но и подготовившей конечную шведскую катастрофу под Полтавой и Переволочной".

Книжка Тарле про „Північну війну" написана сповидно більш науково, як „твір" Шутого, і до неї доданий окремий покажчик джерел і літератури, що, як звичайно, починається творами „основоположників марксизму - ленінізму". Між джерелами „на русском языке" в книжці подані тільки публікації українського історика Степана Томашівського. В списку літератури не згадано ні праць М. Грушевського, ні праць Д. Дорошенка, ні Б. Крупницького, ні О. Оглобина, ні багатьох інших „буржуазних націоналістів". У тексті тільки на сторінці 245-ій згадана „школа Грушевського" і неназвана автором історична праця про Мазепу Мик. Андрусяка, що його Тарле, отой світоч совєтської науки, називає тричі Миколою Андрусайком (Микола Андрусаик), даючи цим відповідне свідоцтво своїй науковості.

Беручи до уваги всю тенденційність і наукову методику совєтських істориків, „працю" Шутого і книжку Тарле треба визначити словами самого Тарле, зверненими проти „Андрусайка", як „типові і своєю тенденцією і своїм науковим рівнем для того роду літератури", а самих істориків як „типовий приклад того умового рівня, до якого докотилася" совєтська історична наука.

О. Р.

Іван Кедрин

ПРИЗАДУМА НАД ПРОБЛЕМАМИ

Переведена в минулу суботу й неділю, 9 і 10 травня ц. р., конференція в Ню Йорку, присвячена проблемам української закордонної політики, може стати однаково формальним поштовхом для дальшого розгляду української політичної проблематики, як теж для прийняття по суті таких висновків, що можуть заважити на українській політичній думці.

Тому відразу треба признати заслугу аранжерам тієї конференції — гуртові діячів із табору УГВР, які становлять так звану Групу „Прологу", без уваги на думки й тенденцію тої, чи іншої виголошеної там доповіді, з якими можна погоджуватись чи навіть рішуче їх поборювати. Прикметною рисою українського політичного життя поза Україною в роках після останньої війни були міжпартійні чвари, які затемнювали велику українську проблематику та звужували її до полеміки за партійними чи гуртовими лініями. Вирішними у цих спорах не були розбіжності політичних концепцій, тільки партійні й гуртові інтереси, внаслідку чого демагогія аж надто часто заступала місце арґументів всеукраїнської національної рації. І у вступному й заключному словах два керівні діячі згаданої вгорі політичної групи, що ініціювала й організувала ту конференцію, підкреслювали бажання вести такі дискусії на надпартійному ґрунті. Хоч деякі доповіді, виголошені на тій конференції, викликали гострий спротив в одиничних дискутантів, проте на всій конференції панувала атмосфера, яка вможливлювала давнім націоналістам різко критикувати політику ОУН в передвоєнному періоді в Німеччині, і діячам із табору УНР ставити під знак запиту доцільність деяких актів нинішнього Державного Центру за кордоном, і діячам із табору УГВР виступати проти засадничих тез, проголошуваних їхніми однодумцями. Таким чином, це була атмосфера, позбавлена дешевої демагогії, а коли й траплялися її нотки, то вони були винятковi. Люди не виступали зі штампом своєї партії, тільки свого світогляду, а добродійством тих зборів було те, що не виступали „професійні дискутанти", що є нещастям публічних українських дискусійних вечорів в Америці, а одиниці, які своє зацікавлення даними проблемами доказують науковими студіями, знанням предмету й особистим досвідом.

Ясно, що переведена конференція мала свої „світла й тіні". Найбільшим її плюсом була приявність на ній, як великої більшости, учасників, молодих учених чи дослідувачів, людей у віці між 25 і 40 роками життя, абсольвентів американських високих шкіл з настановою включатись в американську науку. Деякі з них є вже викладачами в американських високих школах, інші стануть ними. Автор цих рядків, призадумуючись кругло рік тому в публічній доповіді над перспективами майбутности української громади в Америці, ставив знак запиту над ролею, яку гратимуть в активному українському громадсько-політичному житті молоді наші вчені в Америці, майже виключно продукт нової еміґрації, що їх кадри, на щастя, щораз зростають. Образ авдиторії на цій нюйоркській конференції давав надзвичайно втішну відповідь. Водночас він свідчив у некористь народженої тут першої української генерації. Не менше прикро говорити це, як декому слухати, проте раз-у-раз приходиться стверджувати, що існує в Америці верства громадян, які мають політичні амбіції, але не проявляють ніякого, чи майже ніякого зацікавлення існуючою українською політичною проблематикою. Чи цієї проблематики нема?! Досить прочитати заголовки 12-х виголошених на Нюйоркській конференції доповідей, щоб знайти відповідь, — тільки частинну відповідь, бо вони далеко не вичерпували всіх аспектів української проблематики. Брак відповідного журналу для їх систематичного розроблювання —, це величезна прогалина., Але потреба її розроблювання відчувається щораз дошкульніше. У стадії організації знаходиться Дискусійний політичний Клюб в Ню Йорку, де — напевне — будуть розглядатись проблеми не тільки української закордонної політики, але кої закордонної політики, але й політичної думки в найширшому розумінні, та актуальні проблеми української культури й економіки, що найтісні-

(Закінчення на стор. 3-тій)

Теодор Курпіта

ПРОТОКОЛ ГОВОРИТЬ

(У 50-ліття 221 Відділу УНС в Шикаґо)

(5)

Це, очевидно, милозвучна офіційна статистика, що своїм змістом приємно вражає кожного, хто з нею запізнається. Але самі члени до Відділу не приходили, гроші самі не складались, числа не підсумовувались і Відділ сам від себе не багатів. Тут не подано неофіційної сторінки відділових здобутків. Не подано, скільки труду вложено в приєднування нових членів, скільки витрачено слів, годин і громадського запалу, щоб перевести не один позитивний внесок, скільки змарновано енерґії, щоб засвідчити те, що не повинно вимагати жадних заходів та зусиль.

Переглядаючи листки протоколу, бачимо людей великої душі та гарячого серця і сіру кричущу дрібноту. Людей, що палають запалом до високих діл, і людців, зовсім байдужих до будь-якої громадської роботи. Зустрічаємо людей, яких ніхто ніде й ніколи не згадує, а які не тільки будували та розбудовували Братство св. Степана, але й двигали на своїх раменах престиж УНСоюзу.

Чи легко доводилось працювати й добиватись успіхів, говорить „Книга протоколів". Розгорнімо її, хай вона сама буде свідком. Її слово достовірніше, ніж наше. Вона — краплина нашої історії.

Протоколи 221-го Відділу писані різними людьми, різними чорнилами й різними стилями. Включно із патентованим безстиллям. Вони нецікаві й цікаві, короткі й обширні, опрацьовані й писані нашвидкуруч. Так, як усі людські діла...

Ось один із них:

„Протокул з дня 10 Падолиста 1929. Понеже члени не явилися на Мітін і Мітінґу жадного не відбулося тільки Секр. Фінансовий зібрав Місячні в кладки від членів котрі прибули".

Фраґмент із другого:

„Мітінґ от ворив Предсідател з моли Богородице Гіво. По от вореню мітінґу секр. Рекордовий Прочитав Протокул з Минувшого Місяця по прочитанню протокулу Предсідател поспитав чи все єст в протокулі записано як було ухвалено Минившо- Місяця. по короткі дискусії вніс внесок Мосійчук по пер Ґавлічинскі щоби протокул був принятий принято одно голосно. Згодом забрав голос Ізидор Левтюх і заявив ми ся чванимо що наше брадство велики і найбільше членів має але як прийде яка робота то в брадстві одиниці робят не ті що літами в брадстві стоят але ті котрі пара років до него вступили і де яка ухвала ухвалится они такі заходи робят щоби ті у хвали перемінити" (стор. 15).

Ось закінчення третього протоколу з 8 вересня 1929 р.:

.....також предсідател прочитав лист в Комітету Лижаківців, над котрим то листом застановилися усі члени і ухвалили що Ми не маємо з ними нічого до Ґіла Ми самі знаємо і Без них куди гроші вислати і єще другі Важні Брацкі справи вили порушені ато як пітнік і инші справи, а на кінец вніс внесок Николай Сеничин попертий Сидорчук щоби Мітінґ замнуте Предсідатель Мітінґ замкнув змолитвою під твою Миліст Прибігаєм. А Сер. Фінансовий збирав дальше місячні в кладки".

Не всі протоколи такі мелянхолійні, як ці. Є й з температурою. Є й такі місячні сходини членів, що хоч їх замкнув „предсідател мітін ґу з молитвою Під Твою миліст прибігаєм Богородице Гіво, а Сер Фінансовий збирав далі місячні вкладку" (стор. 11), їх відгомін довго блукає між членством Відділу. І шкодить їм, Відділові, Союзові й загальній українській справі. На 27-ій сторінці читаємо, що на місячних зборах рекордовий секретар „Григорій Чикало заявив, що він за Калєн дар не є зобовязуючий Платити бо в статути нема а решта всі в кладки він сповняє. Предсідотел заявив що ми маєм поступати після статута і що головна Управа скаже член має слухати. Гайович заявив щоби секретара суспиндувати і нового вибрати. На сім Предсідател Мітінк закінчив з Молитвою Ойче наш і секретар і касієр з бирали Місячний розміт".

Хоч „і секретар і касієр з бирали Місячний розміт", то УНСоюз, маючи напевно сотки таких рекордових секретарів по своїх Відділах, рішив у 1933 р. здержати друкування власних календарів, бо їх не було кому читати...

Та члени домагаються не тільки усунення з посту рекордового секретаря. Є й гірші випадки. На 173-ій сторінці читаємо, що в 1911 р. „в Октомбру Суспендовано Пред сідателя Івана Гвозьдя за переступлиня статута параґраф 336.. відмовляв членів від брацтва до гайдамаків"...

Не кращої долі зазнає й сам основник 221-го Відділу о. М. Струтинський як член Редакційної Колеґії УНСоюзу. Члени висилають до Союзу протест, „аби О. Струтинського з сунити з редактора". Мотивів протокол не подає.

В протоколах віддзеркалений і погляд членів Відділу на ролю „Свободи", пресового органу УНСоюзу. У протоколі з дня 11 березня 1928 р. читаємо: ....„тут зайшла дебата в справі Часопису Свободи котрий то Орґан видає запомогова орґанизация а жадна політична Барабаш заявив що на Мітінґах Брадеских не вільно забирати голоси в справі церковні і політичні і заявив Барабаш а чому Орґан Свободи не забирає справи орґанізаційної али Майже в справі Політичні і роздорний Предсідател заявив що що в часописи написано то член Єсли хочи то най читає а Єсли не хочи то най не читає. Чикало Кажи що так є член платит за часопис а до часо пису голосу не має али після статута Має за часо пис Має платити над сею Деботою голосоване не було"...

На сторінці 202 занотовано „внесеня брата Кривовяза аби від нестися до головної канцилярії щоби в ті ґазетці Юкрінен Вікли що друкуєся для молодіжи більши писали Пропаґанди за присднаня молодіжи до Союза ніж патрийотизму, бо они мают перебрати ни за довго орґанізацию в свої руки".

Крім звичайних місячних зборів членів, відбуваються й надзвичайні для полагодження надзвичайних справ. Вони, як видно з тексту протоколу, тривають коротше й не мають традиційного релігійного обрамування. Ось приклад:

„Протокул з Надзвичайного Мітін ку котрий був скликаний (4. III. 1927 — Т. К.) в справі помершого члена В. Петришиного. котрого. Секретар. доб. Іван Гапович. Суспиндував. і в тім часі помер. Хотяй перед смертию Коли прочитав в часописі Свободі що єст суспендований так єго жена зараз. заплатила. а Секретар не повідомив Головний Уряд... По дошиx обговорах і оскарженя Секретара Фінансового. Івана Гаповича що іно зіста Секретарем і зле поступив, бо від разу. 10 членів Суспендував на чім Мітінґ закінчив Предсідатель. Григорій Чикало, секр. рекор.".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ювілей проф. Олександри Костюк в Міннеаполісі, Мінн.

В Міннеаполісі відбувся скромний ювілей 40-ої річниці громадської і культурно-освітньої діяльности проф. пані Олександри Костюк. Створений таємно від ювілянтки комітет відзначення її ювілею і сама ювілянтка одержали десятки привітань з усіх закутків українського еміграційного розсіяння, від визначних науковців, письменників, учителів, церковних і громадських діячів, у тому числі від голови Виконного Органу УНРади М. Лівицького, члена проводу ОУН(с) проф. Ю. Бойка, проф. І. Розгона, лідера СЗСУ-СП В. Доленка, Григорія Китастого й інших. У всіх цих привітаннях від людей, які знали ювілянтку на різних етапах її життєвого шляху, підкреслювалося її невтомну завзятість, скромність, багатогранну діяльність, щиру відданість українській національній ідеї, у першу чергу справі гідного виховання нашої молоді.

Привітання, одержані комітетом, а також ті біографічні дані, які мала донька ювілянтки пані Оксана Бринь, і були основними матеріялами для коротенького життєпису пані О. Костюк, прочитаного з властивим їй теплом і щирістю проф. Оксаною Дучимінською (16-ий відділ СУА). Крок за кроком прелеґентка окреслила шлях життя та діяльности Олександри Костюк одної з армії учителів часів УНР. Гімназіяльне українське підпілля, праця в Просвіті, учителювання і громадська праця на селі, учителювання в середній, а потім і вищій школі (катедра хемії), а по праці в авдиторіях знову праця з молоддю, прищеплювання їй любови до рідного слова, рідної культури. Вірші, писані не для преси, а для заспокоєння серця, наболілого стражданнями рідного народу. Еміґрація. І знову невтомна праця. Знову школа, молодь, громадська діяльність, яка ставить ювілянтку на одне з найпочесніших місць серед жінок нашого еміґраційного нині.

На терені Міннеаполісу ювілянтка завжди охоче й щиро допомагала відділові УККА у переведенні ним тих чи інших акцій, є тепер культурно-освітньою референткою 16-го відділу СУА, членом ревізійної комісії 345-го відділу УНСоюзу, членом якого у Пенсилвенії стала ще в 1950 р., вже по 2-х тижнях перебування в Америці. Не зважаючи на мізерний заробіток за фізичну працю на фабриці й потребу матеріяльної допомоги родині її доньки (п'ятеро дітей), завжди чуло відкликається на всілякі національні та приватні збірки і є сталим платником УНФ УККА та національного податку УНРади. Але найбільшу працю, як і раніше, докладає до праці з нашою зміною, з дітьми: зорганізувала і донедавна успішно керувала Рідною Школою громади УПЦ св. Юрія Переможця. Ювілянтка свідомо обрала собі тернистий шлях учительки, бо саме цей шлях будує наше завтра — закінчила прелеґентка.

Пані Н. Булавицька прочитала вірш Ганни Черінь, присвячений ювілянтці. Пані О. Бринь прочитала ранній вірш О. Костюк „В повітрі-мільйони" (дисонас поміж голодом у селах і співом маршуючих колон комуністів). Панна О. Соловей прочитала еміґраційний вірш ювілянтки „Друже", присвячений у день 40-ої річниці створення армії УНР її ветеранам.

З сердечними і щирими привітаннями виступали: голова ОДВУ і голова Міннеаполіського відділу УККА проф. О. Грановський, заступник голови відділу УККА і секретар 345-го відділу УНС М. Дербуш, голова ревізійної комісії відділу УККА з рамени ООЧСУ Гилярій Папіж, голова місцевого відділу СЗСУ-СП М. Глянько, який знав ювілянтку ще з днів її юности, 16-ий відділ СУА, настоятель УПЦ св. Юрія Переможця прот. о. Андрій Кість й інші. Не менш щиро вітали ювілянтку члени літературно-мистецького гуртка „Орлята", який зорганізувала і яким невтомно керувала ювілянтка.

Ювілянтка одержала численні подарунки, у тому числі комплект творів проф. М. Грушевського (від відділу УККА), картину відомого артиста-маляра О. Булавицького і кілька збірок поезій з автографами. „Орлята" подарували своїй виховательці фото-альбоми.

Відповідаючи на привітання, пані О. Костюк зі сльозами в очах щиро подякувала всім присутнім на ювілеї, які репрезентували майже всі наші середовища, і зазначила, що, власне, ювілей цей належить не їй персонально, а усьому поколінню „армії учителів" часів УНР, які лишилися на рідних землях і у якнайтяжчих умовах продовжували і продовжують боротьбу проти червоного окупанта за поневолену, але неупокорену, воюючу Україну.

М. Дербуш

ПРИЗАДУМА НАД ПРОБЛЕМАМИ

(Закінчення зі стор. 2)

ше зазублюються за політику. Ініціятиву в цих справах і активну участь в творенні таких дискусійних форумів приймають люди з різних ідеологічно-політичних гуртів. Але зацікавлення цією справою повинно охопити всіх, хто займається і хоче займатись актуальною політикою, без уваги на їх місце народження і політичне кредо.

Позитивом була загальна річевість доповідей і дискусії. Негативом було перевантаження дводенної конференції аж 12 доповідями. Після 12 ма доповідями. Після 12-ох доповідей мусить залишитись тільки загальне враження, увага занадто розсіяна. На конференції не обмежувано формально дискусії, але фактично доповідачі були в упривілейованій позиції: коли доповідач мав змогу промовляти від 35 хвилин до 1 години, дискутанти мусіли обмежуватися від 5 до 15 хвилин. Позитивом була різнородність тематики, але водночас виразно проявилась тенденція проповідувати так званий ревізіонізм української політичної думки супроти українських „реалітетів", — без допущення бодай одного корреферату. Тому дискутанти-опоненти, не діставши змоги сяк-так вичерпно відповісти на оспорювані ними тези, мусіли хапатись різкішої форми вислову, щоб наприкінці конференції не залишилось враження однозгідности всіх проголошуваних на ній тез, а їх дальшої дискусійности. Якщо аранжери тієї конференції вважали б, що її успіхом було підкреслення на ній потреби „зревідованої" української закордонної політики по лінії визнання підсовєтських „реалітетів" на чолі з фактом існування СССР — то ми протиставили б наш погляд, що це був найнеґативніший пункт конференції. Не тільки проголошувані там тези криють у собі велику загрозу, бо в ході їх пропаґування і реалізації, в ході спрощеного сприймання їх безкритичними одиницями, що захоплюються нібито новістю концепції, не тільки ці тези небезпечні, бо можуть підготовити ґрунт для новітнього „радянофільства", але й спосіб проголошення їх, як ніби безспірних канонів, поважно послаблює загально добрий ефект цілости конференції.

Завданням кожної політичної еміґрації і всіх національних груп в чужомовних країнах є формулювати, плекати і творити політичну думку, яка не має можливостей вільно існувати в умовах окупаційного режиму на рідних землях. Ніяка політика не може обійтись без опертя на здорову, творчу, свідому і живу політичну думку. Існування українського колективу в Америці, як самостійної громади з окремою місією, не може базуватись тільки на культі народної ноші, танку і співу, на сантименті до етносу й фолкльору. Це потрібні, корисні й гарні предмети зацікавлення, але не можуть бути єдині. Стан політики й культури українського народу і труднощі актуальної політичної діяльности вимагають безперервної призадуми над українською пролематикою. Не мертвою, архівальною, а найсучаснішою, тісно пов'язаною з живим недавнім минулим і — майбутнім, якщо хочемо мати на нього вплив, чи бодай хочемо старатися впливати на його обличчя.

Тріюмф Старицького в Клівленді

Виступ нашого широковідомого тенора Мирослава Скали-Старицького в Клівленді, Огайо, в „День Матері" (10 травня) був тріюмфом і української пісні і її мистецького виконавця. Могутній „Псалом Давида" В. Барвінського (переклад тексту П. Куліша) залишився в вухах численної (як на гарячу днину) авдиторії незабутнім акордом першої частини багатющої програми. „Прощання з мамою" (арія Туріду, з опери „Кавалерія рустікана") та надпрограмова пісня „Мамо моя" Гнатишина були жестом співака в сторону українських матерей. Короною другої, сповненої оперними перлинами частинами програми, була молитва з „Запорожця за Дунаєм" („Владико неба і землі"), яку концертант проспівав разом з місцевим хором „Гомін", під орудою проф. Я. Барнича, з муз. супроводом п. Гавриляк-Заячківської.

Акомпаніятор вечора, проф. Р. Савицький здобув найвище признання авдиторії, в формі ствердження: „То були насправді два концерти". Після концерту хор „Гомін" приймав співака гостиною, під час якої він, відповідаючи на привітальне слово проф. Барнича, роздав свої одержані на концерті, рожі гарним хористкам „Гомону". Останній виступ Старицького відбудеться в Шикаґо, в неділю, 17 травня ц. р.

● 1472 корейських дівчат, що вийшли заміж за американських вояків, стаціонованих в Південній Кореї, виїхали минулого року на постійне перебування до Америки. Вони становлять 45% усіх корейців, що еміґрували в 1958 р. Дальшою найбільшою групою корейських еміґрантів до Америки є студенти — 543 особи.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

влаштовує Наукове Засідання Секції Античної Історії УВАН у ЗДА з доповіддю проф. Юрія Перхоровича п. н. „Кельти чи Роксоляни". Засідання відбудеться в неділю 17-го травня 1959 року, о 6-ій год. веч. в приміщенні Академії 11½ Вест 26 вул., Н. Й. — Вхід вільний.

Керівництво Секції.

„Чорноморська Січ" гратиме з „Крилами" у футбольному фіналі за першість ЗДА

Елисабет, Н. Дж. — У неділю 17-го травня відбудуться в год. 4 на Вільямсфілд у Елизабет, Н. Дж. перші фінальні змагання за першенство СУАСТ-у між чемпіонами: Сходу: „Чорноморська Січ" (Нюарк) і Півночі: СУМА — „Крила" (Шикаго). Прихильники українського спорту, а спеціяльно симпатики копаного м'яча, матимуть нагоду побачити інтересну зустріч передових українських команд, що їм припала честь змагатися за імення найкращого українського футбольного клюбу в ЗДА. Приблизний склад Січі: Максимів, Голюка, Дуткевич, Каздоба Д, Бренич, Каздоба II, Саварин, Савицький, Хромовський, Ірась і Бутник. Цього самого дня (о год. 12. початок) відбудеться турнір українських дружин юньйорів за неофіційне першенство Сходу ЗДА, у якім глядачі матимуть нагоду переглянути надійний футбольний доріст — запоруку здорового майбутнього українського спорту. Крім знаменитої дружини юньйорів УСК-у (Ню Йорк) — фіналіста за чемпіонат Сходу ЗДА — участь беруть: „Тризуб" — Филаделфія, „Чорноморська Січ" — Нюарк, та дружини учнів: „Тигри" — Трентон і господарів імпрези — „Чорноморської Січі".

УВК „Плай" атракцією першенств ЗДА

Відбиванкарі Плаю, які достойно репрезентували українців у першенствах ЗДА в Ді Мойн, Айова, були центром зацікавлення глядачів та учасників цього турніру впродовж двох днів.

В першій зустрічі Плай переміг переконливо команду Летунства з Льос Алямітос, яка напередодні турніру здобула чемпіонат Збройних Сил ЗДА. Місцевий щоденник у Ді Мойн писав про українців з Ню Йорку, як одну із чотирьох найсильніших команд — учасників турніру за чемпіонат ЗДА, в якому брало участь 36 команд. На жаль, вже в цих перших змаганнях, що їх вирішив Плай у свою користь вислідом 2:1 Будишинові відновилася контузія правої руки. Внаслідок цього Плай не міг користати далі з точних ґрізних стинок Будишина, якого загально вважають за одного з найкращих відбиванкарів ЗДА. Це відбилося від'ємно на силі і мораді Плаю, який виїхав на ці першенства тільки в шістку у складі: Будишин, Йошт, Трешньовський, Сохан, Заяць і Кутан.

Вже наступну зустріч Плай програв несподівано для всіх вислідом 1:2 із клюбом Нешвілл, Тен. Опісля Плай все ще заблестів своєю грою у змаганнях проти команди Ді Мойн, яку переміг з вислідом 2:0 та пробивався далі у групі з однією програною. До гарних емоційних змагань, які викликали загальне зацікавлення, належала ще зустріч українців із командою Морської Фльоти (Нейві) з Джексонвілл, з якою Плай розправився вміло у двох сетах.

Це було однак все, на що могла здобутися шістка Плаївців із контуженим стиначем. В поході до півфіналів заломився вичерпаний Плай у грі проти ІМКА Шикаґо. Програючи цю зустріч з вислідом 1:2, Плай опинився на сьомому місці турніру першенств ЗДА. Таке закінчення сезону не принесло повного здійснення сподівань наших спортовців у їх щирому зусиллі здобувати Україні славу на відбиванкових кортах ЗДА.

Все таки участь української команди в першенствах ЗДА і її осяги в них є запорукою, що УВК Плай під проводом інж. Лепкалюка не сказав ще свого останнього слова. Загартовані в грах цього закінченого сезону та скріплені його досвідом „Українці з Ню Йорку", чемпіони сходу, заповіли вже цьогорічним фіналістам ЗДА: До побачення на другий рік!

В. С.

ТРИ ДЖЕТОВІ ЛІТАКИ ВПАЛИ В АТЛАНТИК

Миртел Біч, Південна Каролайна. — Три джетові літаки відбували нічні вправи і нагло відділилися від своєї формації та злетіли вниз в Атлантійський океан, при чому згинули всі три пілоти, які ними керували. Ці літаки мали доповнювати своє пальне під час цих нічних вправ і мали зустріч з бензиноналивним літаком — танкером над океаном. Покищо не є відома причина цієї катастрофи, бо решта джетів виконала з успіхом свої вправи.

● **З уваги на вибори до австрійського парляменту** проголошено статистику переслідування, що його зазнали посли й державні мужі в Австрії за гітлерівського режиму. Із 165 членів останнього австрійського парляменту 92 — колишні в'язні нацистських кацетів. Між ними 50 членів соціял-демократичної партії, 20 „народників" — партії теперішнього канцлера Юліюса Рааба, решта — члени інших партій. У в'язниці перебували теперішній міністер закордонних справ Леопольд Фіґль, міністер внутрішніх справ Оскар Гельмер, міністер оборони Фердінанд Граф і ін. Уряд канцлера Рааба проголосив цю статистику, щоб спростувати закиди соціялістів, начебто члени Народної партії — колишні нацисти.

● **На в'язничному подвір'ї** в Лондоні повішено минулого тижня 25-річного Роналда Марвула, який, зчинивши авантуру в шинку, зарізав ножем поліціянта. В цій справі 150 соціялістичних послів парляменту вносили петицію до королеви. Це була перша екзекуція за законом 1957 р., який карає смертю за убивство поліціянта в службі. В'язні тієї в'язниці та кількасот осіб під її мурами уладили голосну демонстрацію.

1894 — 1959
65 років на службі членам і народові! — Ставайте ювілейними членами Українського Народного Союзу!

О. Білик

РОГАТИНСЬКИМИ БОЛОТАМИ

(Замість фейлетону)

Прочитавши цей наголовок, неодин патріотично настроєний рогатинець скаже:

— О, бачите! Ворожа пропаганда вже починає діяти і то напередодні нашого З'їзду!

Пробачте, приятелю, але це пише про своє рідне рогатинське болото таки свій рогатинець. Аякже!

Ходім кільканадцять років дозаду, коли я ще був студентом.

Вакації були властиво для пана директора, учителів і шкільного сторожа Владзя, який завжди вважався найвищим авторитетом в школі. Для мене і мені подібних це була справжня „каторга" Не розумію, чому вакації припадали якраз в часі жнив, а жнива в часі вакацій?!

Це було на „першої Матки", що того року припала у суботу. Мій батько жалував, що не в неділю, бо овес аж просився косити і треба було ждати до понеділка, але я був противної думки.

Отже, на самої Матки літнисковці в Черчі (не коло Трентону!) заповіли велику забаву під кличем: „Та болять ручки"! і я очевидно туди вибирався, тимбільше, що моя кузинка приобіцяла запізнати мене зі своєю шкільною товаришкою синьоокою Роксоляною. Вже рано я наоливив старанно свою „півбальонівку", підпомпував колеса, випрасував „накант" ґранатові штани, надів новісіньку вишивану сорочку, одним словом, приготовив все необхідне включно з „форсою" (від бабуні одержав секретно одного злотого на білет). Коли сонце збиралося на спочинок, я пустився в дорогу і сподівався за це цілих дві з половиною години осягнути свою ціль — Черче.

З певною дозою самозадоволення натискав на педала півбальонівки і спритно оминав всякого роду домашню скотину, що галасливо верталася з вигону. За кілька хвилин вже був за селом і доїжджав до останньої, дещо віддаленої хати, діда Гаврила Поперечного. Старенький коло сотні років дідусь, доглядав пасіки, лікував людей і тварин на всякі хвороби і був, так сказати б по-американськи, „ведермен" на цілу околицю.

— Слава Ісусу Христу! — здоровив я старого, який сидів на порозі і покурював люльку.

— Слава навіки! А ти куди під ніч паничу? — задержав мене Гаврило.

— До міста діду, іду в Рогатин.

— Вважай сину, бо на дощ збирається, а твій кінь в болоті не потягне!

Я рушив з місця і пігнав вихром вузенькою стежкою, що ховалася в густих корчах лозини, а в душі сміявся з дідової ворожби про дощ. Я вже був далеко. За мною були Свистільники, Серники і невеличкий Уїзд, а напереді вигнули Жовчів, Чесники, Данильче, а там за горбом Пуків. Я завважив, що дід Гаврило не говорив „на вітер". Червоне сонце діткнулося до небосклону і сховалося за темносірий вал, який посувався поволі на схід, гнаний подувом вітру. Моя метеорологічна логіка запевняла, що хмара тільки краєчком зачепить дорогу і, скропивши брунатний пил, радше зробить мені велику прислугу. Я сильно приспішив їзду, щоб на всякий випадок дістатися до Путятинець, а там вже стежкою вздовж залізничого шляху попрямую до Рогатина, навіть якщо б упав дощ. Та мої калькуляції завели. Вітер раптом змінив напрям, клуби пилу закрутилися коломийкою довкола мене, блискавиця стрілою прошила густі хмари, залунав грім і посіяв грубими каплями теплого дощу. Я зайцем скочив до найближчого полукіпка, заліз між снопи пшениці і чекав, аж дощ перестане.

По двадцятьох хвилинах все ущухло. Вологі хмари пігналися чередою на бережанські ліси, над Рогатином проясніло і показалося усміхнене небо, закрашене червоно - жовтими смужками заходячого сонця. В повітрі запахло озоном, вечірній сумерк поволі окутував землю. Я виліз з-під полукіпка, обтряс з чуприни золоті зеренця пшениці і терпеливо почав розглядати ситуацію. Справа представлялася майже безнадійно. Глинковий ґрунт перемінився в болото, дорога накрилася сотками калабань, а стежиною, куди я їхав, гнався вужем потік брудної води. Діяти треба було скоро, поки стемніє, і я діяв. Скинув черевики, підкотив до колін штани, взяв на плечі півбальонівку і подався в напрямі села, що було не більше двох кілометрів. Рідке болото прискало між пальцями ніг і холодом лоскотало по голих литках. Гарячий піт стікав струмочком по чолі, носі і бороді, а клятий ровер немилосерно гриз плечі. Я відчував втому, приставав, щоб відпочити і гірко нарікав на свою півбальонівку, на діда Гаврила, на рогатинські дороги, а вкінці на літнисковців в Черчі, що роблять забаву, коли дощ падає. Час минав скоро, а віддаль до села лишалася майже та сама. Я вже почав поважно застановлятись, чи не ліпше було б переночувати десь під полукіпком, а завтра як підсохне вернутися до дому.

Мої думки перервав гуркіт воза, що котився поволі з невеличкого горба. Два худі коники форкали ніздрями, підганяючи впертих комарів, які хмарою кружляли довкола них. На возі сидів немолодий вже дядько, мугикав якусь пісню і пошарпував віжками.

Мені зразу на душі стало веселіше. Я зняв з плечей ровер, обтер спочене чоло і спокійно ждав на свойого спасителя.

Дядько вже здалека завважив нещасливого мандрівника, але вдавав, що не звертає нінащо уваги. Зрівнавшись зі мною, протягнув сильніше віжки дозаду і гукнув протяжно на пару гнідих: — а гооов! Коні присталли і байдуже обернули свої лисі лоби в мою сторону.

— Що поноровився, не хоче тягти... А може оброку не їв? — запитав іронічно дядько і скоса глянув на мою півбальонівку. Потім кивнув головою і додав:

— Беріть ті свої колісната і сідайте денебудь на віз. Підвезу вас до штреки, а там вже стежкою можна заїхати і до Риму.

Я вигідно примістився на в'язанці соломи, дядько шарпнув віжками, закомандував — вйооо! — і коники побігли болотистою дорогою до села.

Я натягнув черевики, привів до порядку чуприну і думками вже був у Черчі в колі приятелів і знайомих, що під звуки симпатичної оркестри „Ябця" танцювали тужливе рогатинське танґо „Будь здорова".

Білолиций місяць мандрував спокійно голубими просторами, на небі показалися перші зорі. Вечірній спів пташок зливався з монотонним дзиготінням різнородних комашок по шуварах і творив чарівну симфонію української літньої ночі. Ми в'їжджали до села.

— — — — — — — —

Пройшли роки і мов та повінь забрали з собою багато присмних споминів з нашої гарної рогатинщини. І дуже часто тепер, коли гарячим літом мчиш автом прекрасними американськими гайвеями, мимоволі пригадуються рідні сторони. Чомусь жалко стає за тими болотнистими дорогами, старенькими церковцями і чепурними хатками, що ховаються в тінях кучерявих садів.

Здається, так багато віддав би, щоб знову побачити те все, як тоді в заранні юних літ. Наслухатись незрівнаного співу пташок, напитись студеної джерельної води і діткнутись того липкого болота, що так ніжно чіплялося моїх ніг, нашого рідного українського болота.

● **У Норвегії** велике схвилювання викликала лявіна, яка зсунула в море два будинки. Шість осіб, в тому числі малу дитину, врятовано, а 11 осіб, мабуть, згинули. Чотири будинки цілком знищені. Рятункова акція велася під час великої сніговії.

ЗДА ПОЗИЧАЮТЬ ЧІЛЕ 100 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Експортово - Імпортовий банк ЗДА і група приватних нюйоркських банків підготовляються позичити Республіці Чіле 100 мільйонів долярів. Чілійський уряд думає за ті гроші розбудовувати економіку країни та зредукувати державні борги. Цю позичку ухвалив Міжнароний Монетарний Фонд, що свідчить про те, що той фонд підтримує політику чілійського президента Алессандрі, який плянує збільшити продукцію, зменшити число безробітних та припинити інфляцію.

ТАРЗАН, ч. 4258. Насолода.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

ALL FACES OF THE DESERT RAIDERS TURNED IN BEWILDERMENT, THEN FEAR AS THEY HEARD THE SHRILL BUGLE CALLS--

FOR NOW SOME LEGIONNAIRES CHARGED DOWN FROM THE HILLS, YELLING EXULTANTLY-- AS IF IT WERE TREMENDOUS FORTUNE TO FIND A PUNY BAND OF THE ENEMY AT THEIR MERCY!

YOUR NEED — YOU'RE NEEDED
Civilian Defense

Лиця всіх їздців пустині нагло збентежилися, а потім настрашилися, коли почули пронизливі звуки сурми.

Бо тепер кілька леґіонерів заатакували з горбків із тріюмфуючим криком... Немов би це була певна удача зустрінути малу банду ворога, здану на їх ласку.